

BÉTSI MAGYAR KURIR.

Nr.

Indult: Pénteken, October' 17-dikén, 1834.

32.

NÉMET ORSZÁG.

A' Hesseni Hertzeg Ő Magassága, Oct. 3 kán tartatott seregvizsgálatkor, lovastól együtt elesett, melly alkalommal bal szemét, és bal lábát tetemesen megsértette: mind a' mellett ismét lóra ült, 's mindaddig jelen volt a' vizsgálatnál, míg vége nem lett.

G Ö R Ö G O R S Z Á G.

Nauplia Sept. 6 kán. A' Peloponesusi lázzadásnak fejei, egytől egyig, mind elfogattak, 's a' parasztoktól, a' Polikároknak adattak ki. A' lázzadást e' szerint bévégzettnek lehet tekinteni. Albániában is nyughatatlanság támadt. A' híres Tafil Buzi, az előtt Mehmed Ali szolgálatjában, vezette volt az Insurgenseket. A' Rebellisek eleinte győzedelmeskedtek a' nagy Ur seregén, de a' mint most halljuk, később tökéletesen megverettettek. Most attól lehet tartani, hogy majd azon széllyel szórt tsapatok, mint rablók özveállanak, 's Görög Országba beütnek, mint már ez sokszor megtörtént. A' Kormány azért jó előre tzélerányos rendszabásokat tett. Görög Ország, és a' fényes Porta közötti viszonyok, végre kedvezőleg megfordultak. — Konstantzinpolyban a' Görög Követ, audienziára volt, 's most már a' többi Statuok Diplomaticusaival egy lábon áll.

Naupliából Sept. 6 kán költ tudósítások ekképpen szóllanak az Arkadiái, és Messeniai lázzadásról, — mellynek elnyomásában a' Palikárok nagy részt vettek. „Mihelyt a' lázzadás közhirré lett, Griva, és Za-

vellas, kik az előtt Felségsértéssel vádoltatván, a' Fő Törvényszéktől szabadoknak nyilatkoztattak, audientziát nyertek a' Királynál, a' ki felszóllította őket, hogy miután őt Királynak választották, most már jussait védelmezék is. E' végre őket a' rendetlen sereg (Palikárok) Obersterévé nevezte, 's meghagyta nekik, hogy társaikat özveszedvén, fogjanak fegyvert, hiteszegett földieik ellen. Ezen bátor férjfiak, a' Királynak egész lelkesedéssel ígérték segedelmeket. Így azután a' Polikár tsapathoz, minden útsza szegeleten felszóllítás függesztetett ki, 's több kapitányok falukra küldettek verbuválás végett. A' fegyvertárban éjjel nappal dolgoztak, a' Polikárok készületjeken. Egyetlen egy kijeleltetések, veres sipka fejér koronával: fegyverek: pistoly, kard, és svért. Verbuváláskor egy pártizmát kapnak: napi bérek egy drachma (25 kr.) Vasárnap Aug. 17-kén egy szabad piatzon, a' kapu előtt, zászlókat kitűzték, melly fejér, 's kék színű, és egy keresztel ékeskedett: lettek reá a' hűség esküjét a' Hadi Miniszter jelenléttében. Estve 7 órakor a' kapu előtt ismét özvegyültek, 's Griva egyik testvérének Commandója alatt, a' városon végig mentek, azután pedig hajóra ültek, és General Schmalzavaló egyesülés végett, Messeniába siettek. A' Polikárok, kik Griva intéseire, mintha a' földgyomrából jöttek volna elő, egy nap 500-an jelentek meg, 's minden nap szaporodtak, méh rajként követték a' zászlót. Vezérjek (Griva) aranyban, ezüstben, és Skarlát-

ban gazdagon volt öltözködve. Vasárnap úgymint 24-kén már a' győzedelem kezében volt. Délelőtti 10 órakor, egy sereg Polikár, 27 fogollyal, 3 nyert zászlóval, és lovakra rakott számos fegyverrel, a' városba tartotta fényes bemenetelét. Mindenki szívesen örült a' győzedelmen. És így a' békesség ismét helyre állott a' Provintziákban. A' foglyok részszerént Itschkaléban, részszerént Burdziban ülnek; köztük van a' híres Nikitas is, a' ki Törökfaló nevezet alatt eléggé esmeretes.

O R O S Z O R S Z Á G.

(Sz. Pétervári Ujság.) A' híres magyar utazó Körösi Csoma Sándor, a' Himalaji hegyekben, és Tibetben hihetetlen szorgalommal, és mindennemű nélkülözésekkel töltött több esztendei tartózkodása után, egy esztendővel ez előtt, tudománybeli kintseivel Calcuttába ment, hogy ott munkájának egy részét kiadja. Legközelebb egy Tibeti szótárnak kiadásával foglalatostkodott, mellyből néhány, még nem egészen tökéletes példányok, immár Európába szállítottak. A' munka negyedréiben 351 óldalt foglal el, de az előbeszéd, és bévezetés hibázik. A' tizim csak Tibet nyelven vagyon, 's szóról szóra ez az értelme: „A' Tibeti nyelv szavainak tengere: öszvegyűjtetett Ssangghia Phountsogh Sang C'har derék tanítónak fáradozásai, és neveltetett, 's rendbeszedetett tanítványa, Körösi Csoma Sándor által.

E G Y H Á Z I S T Á T U S O K.

Bolognából költ levelek szerint, Oct. 4-kén este, kevéssel 8 óra előtt, erős, — 8 secundáig tartott földindulás éreztetett, melly mindazáltal, azonkívül, hogy némely roskadó félben lévő házakat megrontott, semmi más sze-

rentsétlenséget sem okozott. A' Játékszín, mellyben most Pasta aszszony énekel, tömve volt, 's éppen kezdődött a' darab, midőn a' rengés beállott. A' nézők nyakra före siettek kifelé, 's valóban a' tolakodás veszedelemmel lett volna öszveköttve, ha hogy néhány hidegebb vérűek, a' részenti kimenetelre reá nem birták volna a' nézőket, kik később a' rengés alábbhagyván, magoktól vissza mentek, a' midőn az Opera annak rendje szerént folytatódott. Mind a' mellett a' félekenyebbek, az akkori éjjelt Montagnolán (Bolognának sétáló helye) töltötték.

F R A N T Z I A O R S Z Á G.

(Páris Oct. 4-kén.) A' Párisi kereskedők a' Börsén, ha bár nem számosan is, de azért a' Spanyol költsön feletti versengés, eleven volt. Cailleux, a' Biztosság Elnökét úgy körülvették, hogy tsak nem öszvenyomattalott. Az egyik jóváhagyta a' Biztosság javallatját, a' másik tajtékozott haragjában, 's károhoztatta a' Bankeruttot, 's vele együtt Torrenot, és a' Corteseket: mások ismét azt vizsnozták, hogy Reductzióról szó sints, és a' Guebhardi költsön félrevetése, még nem bankerutt. Ma Cailleux Ur, javallatját ismét által olvasta, 's némelyeket benne megváltoztatott. Ő (Cailleux) nagy tehetségű, 's munkásságú férjfiú. Előbbi ellenmondására nem is ügyeltek, de később 5000-en írták alá, 's St. Cloudban, és a' külső dolgokra ügyelő Miniszteriumnál, a' beszélgetésnek főtárgya lön. Azon ellenmondás foglalatja ekképpen vagyon. „A' Spanyol nyugtatványok tulajdonosai, különösen pedig a' Guebhardi hitelezők fontolóra vévén 1-ször Hogy a' Fiantz Miniszternek Gróf Torrenónak javallatja, melly a' Spanyol Kama-

rák elibe terjesztetett, a' Ferdinand Kormányja alatt költ iroványnak nyilvános megsértése. 2-szor Hogy ezen javallat, a' Spanyol Miniszteriumnak, minden bankerutt elleni hivatalos nyilatkozása után, azon gyanura ád okot, mintha a' rendkívüli bankrutt-raszántsándékosan tzelzött volna, hogy így a' szerentsétlen hitelezők megromlásokból, nagyobb hasznot húzzon. 3-szor Hogy ez a' gyanú az által valóssággá lesz, mivel bankeruttot az Agensek, már előre sejtették. 4-er Hogy egy Kormányának, a' kötelezést tekintve, nints nagyobb jussa, mint magános embernek, sőt inkább annak, minden forrást meg kell nyitnia, mielőtt hitelezőinek megfosztásáról gondolkodnék. 5-szor Hogy a' Contractust, a' kötelezőknek nyilvános megegyezések nélkül, sem megváltoztatni, sem megsemmisíteni, nem lehet, — még is a' Spanyol Nemzet, egyezését megszegve, kötelezéseit megsemmisítve, olly hitelezőkkel, kik egy Nemzettel nem perelhetnek, és így a' népjust megsértve, égrekiáltó igazságtalanságot követett el, a' helyett, hogy a' betsület törvényeit, mellyek az emberi társaságot óltalmazák, bétöltötte volna. 6-szor Hogy az egybe gyült Spanyol Kamaráknak, a' Ferdinand utolsó akaratiából költ Oklevél szerint, nem lehetett jussok, ezen telyes hatalmú Fejedelem által tett költsönöket, tanátskozás alá venni, annyival kevésbé ezeket kétségbe hozni, vagy éppen megsemmisíteni. 7-szer Végre fontolóra vévén, hogy mivel a' Spanyol nyugtatványok tulajdonosai, az új papirospénz elfogadása, 's a' javallott Reductzio megengedése mellett, magok megfosztását, nyilván helyben hagyni látszatnának, — ezenel protestálnak minden Reductio, vagy Spanyol bankrutt javallat ellen."

Armand Carrel a' Nemzetnek főszerkeztetője, ki legközelebb elítéltetése után Angoly Országba költött, onnan ismét visszatért Párisba a' mit a' Politzia Praefectusnak Gisqueur Urnak ekképpen adott tudtára: „Praefectus Ur! úgy hiszem, jó lesz közhirére tennem, hogy több nap óta Párisban vagyok, és hogy — bár akármit mondjanak némelly Miniszterialis lapok, koránt sints szándékomban, magamat az igazságtalan — 's távollétem alatt a' megsemmisítő Udvar által is megerősített ítélet végrehajtása alól kihúzni. A' mit mások a' törvény, és bírák eránti tiszteletből tesznek, én azt magambetsületeért tészem. Tartozom avval characteremnek, hogy ne döbbenjek vissza az igazság kiszolgáltatás következéseitől, mellynek magamat tudva alávettem, a' midön jussaim ellenjeit, vagy a' mi még rosszabb, ellenjeim szolgálait, esmértem el bíráimnak. Azért én úgy, a' mint az Urnak tetszik, alávetem magam azon — minden fennálló törvények megsértése mellett kimondott fogságnak. Ezen nyilatkozásból láthatja Praefectus Ur, hogy Igazgatóságának Agensei ki nem tüntethetik magokat, mert nem úgy fognak el, mint szökevényt, vagy mint, ki el akar bujni: és így, ha talán a' Kormányra nézve, mellyet szolgál az Ur, ditsőségebbnek találtatnék, engem gúnyosan lakásomból kihurtzoltatni, a' helyett, hogy hely, és idő rendeltetnék megjelenésemre, tehát a' Publicum már előre fogná tudni, hogy ez a' durva bánás mód reám nézve szükségtelen volt. Es ha a' szokássá vált erőszakoskodások következésében, mellyek Párisban minden jó intézeteket lealáznak, a' mit már sok, vélem egyformán gondolkozó, 's most boszszuállást reménylő férjfiak tapasztaltak, az rajtam is megtörténnék, — tehát akkor előre nyilvános, hogy

részemről semmi ellentállást nem kellett várni, és hogy e' szerint a' Politiának nem tsak befogásra, de meggyalázásra is vólt parantsalatja. Nem akarom éppen mondani, hogy hasonló parantsolatok az Urtól jöhetnek, de bár kitől jöttek legyen is eddig, elég az hozzá, hogy végrehajtottak, 's úgy hiszem, én se érdemlettem nagyobb kedvezést, és tekintetet, mint más férjfiak, kik a' Kormány ellenségeinek tartatnak." A' 4 kén költ National, ezen tikkely közlése miatt zár alá tétetett. 5 kén reggeli 10 órakor Carrel Ura' St. Pelagi tömlötzbe vezetett.

SPANYOL AMERIKA.

(Port of Spain Gazette.) Santa Martha városa, Tierra Firme Provintziában, egy földindulás következésében egészen elsülyedt. Veracruzból Aug. 1-jén költ tudósítások szerint, Puebla városa, Santának, Jul. 22-kén adatott által. Ez az utóbbi (Santana) Mexicói Tsászárnak akarja magát kikiáltatni: azomban evvel másuvá néz, és tsak előljárója a' Spanyol Királyi familiából — egy Prinz, thrónusra való lépésének — Egy Decretum botsáttatott ki, melly a' Cortesektől számüzött minden személyeket, mind Spanyolokat, mind Creolokat, visszahivja: Santana tsak azért fogadná el a' Tsászári tzimet, hogy az által egy Spanyol Printznek a' Koronához utat nyisson. A' General, ezen új Monarcha alatt, mint Vice Király, Helytartó fogna lenni. A' Praesidens nagy kegyességet, és mérsékletet mutat ellenségei eránt, még azoknak is megenged, kik ellene fegyvert fogtak. A' Cholera folytatja pusztításait Oaxacában, és ennek környékén. Gamarra General, a' Pueblai ostromnál nagyon megsebesített. Xalisco még mindég a' Kormány ellen volt, de el-

nyomására már indulóban van egy erős sereg.

P O R T U G A L L I A.

(Cronicle) Don Pedro mind végig megtartotta az ő kitűnő állhatatos characterét. Halála előtt kevés napokkal beszélgetvén a' vele foglalatoskodó orvossal, ezt kérdé a' többek között tőle: „Van e' orvos úrnak familiája?“ — Számos gyermekeim vannak, felele az orvos. — „Javaslom tehát, — monda Dom Pedro, — hogy mindenek felett azoknak jó neveltetésekről gondoskodják az Ur. Mint haldokló, — a' kinek szavai még is tsak fontosok lehetnek, — kérem az Urat vegye azt gondolóra. A' mi engemet Miguel testvér ötsémmel együtt illet, a' mi nevelésünkre éppen semmi gond sem fordítatott, 's midőn ember kort értünk, éppen semmit sem tudtunk. Midőn engemet életem viszontagságai eszes, tanult, és tapasztalt férjfiak közzé vezettek, akkor láttam, melly tudatlan legyek, igyekeztem a' mennyire lehetett, minden alkalmatosságot magam tökéletesítésére használni. Által láttam ugyan esméretem hijánosságait, 's még is kénytelen voltam gyakran hibás javallatokat követni. A' megérett kornak tulajdon gondjai 's kötelsségei vagynak 's tsak későn látja által az ember, önnön kárára, hogy a' mit ifjú korában könnyen megszerezhetett volna magának tanulás által, már késő.“

A' Deputatusok Kamarája Sept. 19-kén tartatott Ülésében, Senhor Magalhaes következő javallatot tett: „Figyelmetessé tészem a' Kamarát egy Nemzeti hálára, mellyre méltók azon nagy, és nemes szolgálatok, mellyekben a' Portugallus Nemzet, sőt az egész emberiség, részesült ama nagy Fejedelem, ama rendkívül való férjfiú által, a' kire úgy látszik, tsak azért szállott

két korona, hogy két Nemzetet szabaddá, és függetlenné tegyen. Ő Császárságának első házasságából született két gyermekei, királyi tiszmet hordának, 's a' többi ugyan azon házasságból nemzett gyermekek is, Brasiliában főrangjokhoz képpeszt megelegetve élhetnek, de nem úgy ám a' második házasságból született, 's Portugalliában élő gyermekek. Donna Maria Amalia Hertzeg kis-aszszonyról nints gondoskodva, 's azért Felsőes Attyát szeretném avval megvígasztalni, hogy említett Leányát valamelly örökséggel a' Nemzet, mellyért az Atya magát olly nagylelkűen áldozta fel, megajándékozná. Ennél fogva én azt javallom: A' Nemzeti Jóságából 500 Conto de Reis vettessék ki, 's abból lekötött vagyon (Fidei Commissum) gyanánt, Donna Maria Amalia házitartása alapittassék meg, egyszersmind Min-dello Hertzegné tizimmel ruháztassék fel, Dom Pedro Császár azon részen történt szerentsés kiszállásának emlékezetére. Elhatározottatott, hogy később ez a' javallat ismét felvétessék.

Londonban is elterjedt 24-kén a' Dom Pedro haláláról való hír, de mivel a' Madridból 27-kén költ tudósítások rólla halgatnak, a' dolog kétségben maradt.

Dom Pedro halála fájdalom! megvalósodott. A' jeles Fejedelem Sept. 24-kén délután harmadfél órakor hűnyt el Queluz palotában. A' Timesnek egy levelezője, erről ekképpen ír Lisbonából: „24-kén reggel Dom Pedro állapotja javulni kezdett, a' mi hasonló betegségeknel mindenkor előpostája a' közelgető halálnak, 's maga a' Braganzai Hertzegné is reménylette férjének helyreállítását: azomban a' beteg, minden reménységtől elesett: azért is 8 óra felé a' fiatal Királynét magához hívatta, 's arra kérte, hogy

még elhűnyta előtt egy Decretumot bocsásson ki, mellynek erejénél fogva, politikai, és polgári hibába esett minden rendű személyek szabad lábra tétessenek, a' mit a' Királynészentül meg is fogadott. Dom Pedro utolsó szempillantásig magánál volt, 's úgy látszott, telyesen megnyugodott a' végzésben, valamint szinte az Ország jelen helyzetében is. Minden körülötte lévöktől, különösen pedig Mendizabal Urtól, ki az egész utolsó éjjelt szobájában töltötte, szívesen elbűtsűzött: ezen utóbit meg is ölelte, 's ismételve köszönte Néki, Portugalliának tett szolgálatait. — Kivánsága az vólt, hogy ne temtessék el Királyi pompával, hanem tsak úgy, mint a' Portugallus sereg Generalissimusa, 's romlandó tetemei, de különösen szíve, Oportóba, úgymint ditsőségének néző piatzára vitessék. Aug. 29 től fogva sejdíteni látszott, hogy October hónapját nem éri el, és hogy hihetőleg 21-kén hal meg, 's ebbeli sejdítését feleségével is közlötöte, 's egyszersmind kérte, ne hagyná el, hanem ápolja utolsó szempillantásig, — melly kérést Ő Felsőes híven is telyesíté.

Az új Miniszterium 24-kén estve ekképpen alkottatott: Palmella Hertzeg a' Miniszteri Tanáts Elnöke: a' Coimbrai Püspök, a' Deputatusok Kamarája Elnöke, és belső Miniszter. Barretto Ferraz Justiz Miniszter. Da Silva Carvalho Finantz Miniszter. Terceira Hertzeg Hadi Miniszter. Gróf Villareal külső dolgokra ügyelő Miniszter. Jose Freire elébb hadi, most tengeri Miniszter.

(Globe.) Az említett kinevezések, Gróf Villarealt kivéven, a' ki különben igen derék, eszes ember, — Silva Carvalho akarata szerint történtek, 's Lisbonában köztetszést nyertek. Terceira Hertzeg szereti a' sereg: noha nem nagy talentomú, de

igen betsületes férjfiú, 's a' Generalstab volt fejével, Loureiróval, ki első Al Titoknoknak neveztetett, jól fogja vinni a' Miniszterséget. A' Coimbrai Püspök közönségesen tiszteltetik, 's a' fiatal Királynéra, bizonyosan nagy befolyással leend. Barreto Ferraz, minden tudósításoknál fogva, fedhetetlen characterrel bír. A' ki Portugallia ügyét, különösen a' Cortesek öszveülések óta, figyelmetesebben vizsgálja, bizonyosan tapasztalhatta, hogy Palmella Hertzeg, eddigleni folyamatját kedveltette, 's azért nem lehet rajta tsudálokzni, hogy azon Cabinétba lép, mellyben Silva Carvalho ül, a' mi valóban mindenekelőtt kívánatos dolog. A' mi ez utóbbi illeti, lehetetlennek tartott, nála nélkül Igazgatóságot alkotni, mert külömben a' köz feloszlástól méltán lehetett tartani. A' Lisbonai Bank kinyilatkoztatá, hogy ha Carvalho kilép, azonnal bévégzi számadásait a' Kormánnyal. A' kereskedő rendnek nagyobb része, úgy szinte a' többi lakosok, még pedig a' Miniszternek mind barátjai, mind ellenségei azt mondták, hogy néki, az Ország javára, a' Finantz Departamentum fejének kell maradnia. Gróf Villareal igen tisztelt férjfiú, a' kinek szavába bizni lehet, — pedig ez nállunk szokatlan, 's a' ki Hazájának tartozó kötelességeit, a' Cabinetben bevett principiumok szerint, lelkiismeretesén telyesítendi. Ő bizonyosan kezesül szolgál a' mérsékelt résznek. Palmella Hertzeg, valamint az előtt, úgy ezután, a' Pairek Kamarája Elnökségét viendi: Al Elnöké Trigo Status Tanátsos neveztetett. A' Coimbrai Püspök helyébe, ki ekkoráig a' 2-dik Kamarában Elnök volt, Marciano de Acevedo neveztetett. Palmella Hertzeg, a' Deputatusok Kamarájában így adta elő azon principiumokat, mellyeket az Igazgatóságban

követni szándékozik. „Az Igazgatóság úgymond mindent megteend, a' mi erejében áll, hogy a' Constitutionalis Inlézelek kibontakozása, úgy szinte azoknak megerősítése, előmozdittassék: a' Charta valóítására még talán megkívántató törvényeket javallani fog, — a' Status hitelnek, mind a' bel, mind a' külföldön leendő feltartására tzélerányos rendszabáshoz nyúl, 's mindent felszentel, hogy a' Portugallusokat, minden kivétel nélkül, bár minő gondolkozások volt légyen is az előtt, a' Királyné zászlója alá gyűjtse, 's az által eszközölje, hogy a' Charta lelke valóssággal életbe lépjen.

N A G Y B R I T A N N I A.

Lord Bentinck Angliában, tsak egyszerű szokású, 's gondolkozású férjfiúnak tartatik, még is ha Generaligazgatóképpen, Kelet Indiába utazik, holmi-jának elszállítására, 103 elefánt, 1300 tevé, és 800 ökrös szekér kívántatik.

B É T S.

Felséges rendelésnél fogva Ő Felségének Dom Pedrónak Braganzai Hertzegnek, és Szász-Altenburgi Fridrik Hertzegnek halálokat a' f. Oct. 16-kától kezdve hét hétig, ú. m. Nov. 20 káig mély, azután pedig Dec. 3-káig fél gyászszal fogja a' Ts. K. Udvargyászolni.

Ő Ts. K. Felsége méltóztatott Branitskai Báró Jósika János Urat az Erdélyi Kir. Kormányzék Elölülőjét, önnön kérésére, egész hivataldíjja meghagyásával nyugodalomra botsátani, felséges kegyelmének bizonyosságául pedig, és számos esztendők lefolyása alatt telyesített hív szolgálatja tekintetéből Leopold Tsászár érdemrende nagy keresztjével megtisztelni, ennek felette Felséges megelégedését hozzá botsátott tulajdon kegyelmes kezeírásában kinyilatkoztatni.

Ó Ts. K. Felsége méltóztatott Oct. 3-kán költ kir. határozata által Hilibi Gál Domokos Urat Erdélyben Küküllő Vármegye Táblabíráját a' Kolo'svári Kir. Lyceum Directorává 's egyszer'smind Királyi Tanátsossá kegyelme-sen kinevezni.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Po'son Oct. 10 kén. Miólta Kerületi tanátskozásban, az Urbéri tárgyat illető Regy. Resolutzió pontonként felolvastatott, — némelly indítványok is tétettek, mint a' többek között T. Borsod Vármegye által a' Duna regulatziója iránt, úgy szinte az említett Resolutzió következésében a' 7-ik Törvénytzykkelynek kiegészítése, — a' mit egy megbízott Kerületi Kiküldöttség előlegesen kidolgozván, jelenleg tárgya lön a' Ker. tanátskozásoknak.

Oct. 14-kén. T. Borsod Vármegye kívánságára felolvastatott az elkészült Felírási javallat, a' Duna elkezdett regulatziójáról, — az Orsovái g való hajókázás elhárítása eszközeiről, 's végre, gözhajókon az egész Dunán lefelé Török Országig történendő hajókázásról.

Marczal mellékről, névszerént Kemenesaljáról Oct. 1-jén. Az idén uralkodó rettenetes szárazság egyik tüne-ménye nálunk a' berkek, hanok, nádasok és folyami motsár-aljak meggyu-ladása 's égése. Névszerint megjegy-zhetni ezt a' Marczalról, melly orszá-gunk földleírásában is tsavargó folyá-sáról, iszapos áradásiról és sok náda-siról emlékezetes. Marczal, (mellyről szokás mondani: „a' Marczal ég!“) kiszáradván ez idén, 's járhatatlanok levén minden vizei és zsombékos han-ságai részint a' mezőn őriző pajkos tse-lédek, részint gondatlan gazdák által jó tzélből de rossz következássel meg-

gyűjtatott. A' tűz előre nem látott nagy erőre kapott 's most már szörnyen elharapozott a' kipárolgott folyam men-tiben. Egész nyaratszaka lángol 's pis-log éjjel nappal. Füstje mérföldekre látszó nagy gomolyokban emelkedik az egekbe; szerte hordatik a' szelek által a' Marczal-melléki helységekre, mel-lyeket, ahoz képest mint a' szél tsap-ja 's kavarogtatja, — sokszor rémüle-tes sűrűséggel 's büzzel borít el; úgy hogy a' lakosok (eleinte főkép) ijedve futkostak ide 's tova, vélvén: nem más gyuladás e' az a' helységben? Vidékünk lakosi e' szörnyű tünemény ólta, az életre megkívántató legelső elemben, a' tiszta levegőben szükségét látnak, 's nem gyöznek óvakodni e' gonosz füst-nek, ablakokon, ajtókon a' szobákba hatásától annál kevésbé pedig, mivel a' tűz gátolhatatlanul elhatalmazott 's hatalmazik. Egész örvények 's kutak égtek be a' földbe. Aztán alá edzette magát a' zsombékoknak 's az egész han-nak. Belé kapott néhutt az erdőkbe is, mellyeknek gyökereit a' föld színe alatt lappangólag terjedve özszeégeti: mig-len felfelé hat 's a' legszebb élőfákat szövétnekként látja lobogni a' szomorú tulajdonos. Hozzá közelíteni nem ta-nátsos; mert nem tudhatni, hol süllyed alá az ember lába zsarátnag-örvénybe, még ott is, hol ennek a' föld színén semmi jelensége. Mármár szinte mago-ka a' falukat is fenyegeti felpörkölés-sel. Gátok 's árkok ellene hiába vettet-nek; mert részint alant nagy mélység-ben harapózik, részint a' szél szállít-ja által minden gáton. Szóval, oltha-tatlan mérges konok tűz ez, mellynek gyökeres kioltatását nem egy jó essőtől hanem egyedül a' Marczal minden ár-vizeinek megérkezésétől remélhetni. A' kár tetemes és sajnos a' gazdákra nézve már most is: hát még jöven-dőre? —

Budán, Pesten, Pozsony és Esztergomban jobbadán végezve a' szüret. Mindenütt kitünő bőségű 's az 1811-nél még tán édesebb a' must. Így van ez Veszprém 's a' Balaton melléken is. Badacsonban nem csak az ugy nevezett 's hajdan ólta híres Gyulafy szőlőben és szomszédjában, hanem mindenütt tömérdek szaporaságú és zamatú aranygerezdek mosolyganak, úgy hogy minden, ki két három év ólta az olly annyira kellemes Badacsonyi ürmösbeli tartozását, ajándékát vagy bármi nemű kedveskedési kötelezését nem teljesíthet a' szüret mostohasága miatt, most valóban kívánat szerént kétszeres tőkéstül 's kétszeres kamatostul minden mentség 's erőtetés nélkül megteheti azt. A' síkföldi szőlők Czegléd, Nagykörös, Kecskeméten 's egyéb ezekkel rokon 's homokos tájakon olly özönben áraszták a' nedvet, hogy hordó szükében gyékényre 's ponyvára is szedettek sokan; sok meg még mindeddig szedetlenül hagyá szőlőjét szüröedény hija miatt, 's voltak számosan, kik pénzellenségök miatt hordót nem szerezhethvén (mellynek faabrantsú akóját sem lehetett e' vidékeken szürettájban 3 's 3 1/2 vforinton alul kapni 's ezt sem a' kívántató mennyiségben) kínálva kínálták 20, 24, 30 ezüst krajtzáron akóját a' mustnak. A' Tisza mellett is olly dús vala Semele magzatának (Bacchusnak) áldása, hogy néhol, p. o. Mindszenten Csongrádban, edény szüke miatt tsolnakokra, ladikokra 's lélekvesztőkre is szedék az egyebüvé általok rakhatatlan szőlőt. — Somló, Ermellék 's Hegyalja még csak most kezdi szüretjét. Hegyalján kevésnek mondják az aszút esső nem léte 's en-

nélfogvást a' szőlőhéj meg nem vékonyulhatottsága miatt. Egerből pedig ezt írják Oct. 7-kéröl: „Az Egri szüret hátarideje Oct. 2 kára tétetvén, a' szedés kedvező napok alatt foly. Általában elmondhatni, hogy a' termés bősége nálunk reményfelüli, mert habár a' hőítés vagyis tsutka aszály több helyütt sok szőlőfürtöt leszárasztott is, még is maradt annyi — igen kevés helyet kivéve — hogy szőlősgazdáink nemcsak minden edényeket teli tölthetik, de sokan a' bő áldás miatt különösen a' hordó dolgában szükségét is szenvednek. Van elég példa, hogy az egri szőlősgazda egy költsön adott hordóért kész a' költsönzőnek másik hordóját szin musttal megtölteni. A' termés jóságára nézve a' jelesebb hegyeken, millyenek az Eged, Síkhegy, a' felejthetetlen 1827-ik évihez közelít, de több más helyen is jó. Szőleink' bő termésére nagyon számoltak a' bodnárok: a' sz. mihály-napi Egri vásáron és maiglan is a' három akós hordó párjának ára 11, 12 's 13 vforint is volt; holott egyébkor jóval alább is leheté venni. Ezeknél fogva nem félhetni, hogy borszomjan halunk meg, sőt bőven juttathatunk jó szomszédinknak is, hogy pénz-magra szert tehessünk, mi annál ohajthatóbb, mert régolta nem vólt jó borvásárunk.“ Jkr.

A' Pénz folyamat October' 16-kán;
közép ár:

A' Státus' 5p. Centes Obligátzióji 99 9/23
Az 1820-béli sorsosok: — —
Az 1821-béli hasonlók: 138
Bétsvárosa 2 1/2p. Centes Bankó Oblitzióji: 58 1/8 for. keltek, mind Conv.
Bank-Aktziák keltek 1256 for. ton.
Conv. Pénzben.

Szerkesztető és Kiadó Marton József, Professor. (Landstrasse Nro 315.)

Nyomatató: Nemes Hayku! Antal. (Obere Bäcker - Strasse Nro 755.)